

(Салгынта.
Инин 113, 116 №-гэ көр)

ОТУ ТУСТЭЭЙН

Минтэрэй 20-ч мунуутг, бэйэтээтээрини «харааны тымнытан» ылла. Аа-дью табахтаан, ини-хомоус сууяа-сото сыйлдарь даахталырын кыттаа кыратын хаадыланын түнэн баар, ходунаа кирилдэ. Тусээ танаарыллаахтаан анаан хаалларылыбыт, дыншинийбит эргэ бугуллары уолаттар таан бүтээрлээр чугаанаа. Кыдамаанын Домкрат Кондрат күүстээх үлээ турунуон ининэ, тыныылаа, сининьана олорор. Хабырыс харбаанын үмүргүүтээ охсооруу кыралыры хамаандалыры сыйлдарь. От ўенз Кондрат көмөтүнэн тахсан, түстүүр атырдааар ёиёнен турган манган былаатын төбетүн бобоонууктуу баанна, «верхонка» утуулгүн кэтэн этгүүр сууралаат. Дээ уонна үзлийн хаанын киллэрэн турган ордоотоото:

— Нохкоо, Дамыраат, бирхахтаан ис. Тыалбыт күүхүрэн ээр. Баастаан инирдээ бирааттаа, онтон хаастыахыт. Бугул син баар эбит. Тусгүүр туюлар ини.

Бугунийн турбут Кондрат бугуллары логлу бааныыла-ылаа бираадан баарда. Унун кыдаматын тутта илик. Ортолуур кыдамаа дин мөдүү-тажа атырдааин элээрдэн куунунаар. Үенз батарбака, абаатын дээзэлэн үрүт-үрдүгээр бираадын исти. Минтэрэй киэпээтийн биынытыйда. Сүүнгүүн мөнүүрэх коруонкаалырын курдук көлөнүүн бичигыгыран тарьста. «Нохкоо, уоскуй. Бокойдаа адал... — дин истигинэ, бэлмэд турбут Кондрат «ээ, манан турар эбит дии» дин ботугураат, бугулун абаатын дики илгэн кэбистээ. «Ноо... бэз...» — дингээ дылы сагаа иниллэн иинийн хаалла.

Итины барытын кере сыйлдыбыт Хабырыс уолугар кэлэн кыраабыл чобойнуун дүгдүүрүйдэ: «Оюнноруу төгө дээзэллигийн?» — дин ботугураат. Ол икки ардыгыг бугул анияттан оростион тахсыгыг Минтэрэй санатаа кутаалаа тутсаа:

— Нохкоо, дээ байжий! Аллара түстэхпинэ, силибээт сиргиттэн ыларын буолуу. Тэнгээхэн булларын буолуу. Оробунат гынан аяацам, обус огостон колуйум. Эйгиг баяас, мин баяас билигиг да улахан танаас огостубат иниийн. Көр да маны! — дин саанаа турдаана, Кондрат манийн хардарда.

— Убаай, эн сагарыгаа ининэ бугулуу бирахпытам. Бырастынын, убаай!

— Көр ээр! Аны балыян эрэд дии! Дээ байжий, дууса! Сиргэ түстүүм да истээх утуулук курдук талыгын сиргиттэн ыларын буолуу. Бырастынын буола-буола. Ууса куттанаан аттанаан, куттайах инин кэнэтээ бардиг дуу? Бээ ээр, таарыччы табахтаахаа, бөркүүрдүүхээ, — дигээ, былаатын сүрээн сиргэ көлөнүүнүүн сотуна, барсыгаарын ылан огостон олорон табахтаатаа.

— Энээ, — дин огоо санатаа чадаа тутсаа. — Окко табахтаабаттар ээ.

— Сүл! Бээ, ити хайалай? — дин ходунаа ёттугэстээн сининьана сыйтар дьонуттан ыйттаа.

— Бээзэх бэйэн сизнинг Болот, Хабырыс от урдүгээр хардаа ыттаа.

— Нохкоо, олой-молой Обот Болот, сөлжээ сөлжээгүүгүүн буолан баар, мин барсыгаарын урдүгээр табахтыбын. Бэрээ дин сэрэнгэбин. Овом мийгээ бапыт ээ, быынтыа, — дин таарыччы байжийн хайланын ылла.

Минтэрэй соторуу соторуу «нохкоо» дин ордоотуурин бэйэтигээр ыллынан Нохкоо дин ыттара оту тулан элэстэнэр, үербүт бэлийн бийлэрэн куттуругунан оонньоон эймэнгээтээр.

Сорохтор энээлээх убайдарын, аялтыг абаалаах убайдарын «киришилэрин» сэнгээрэн, үлэ быстахаа энээлээх мөнбеччүктэрийн хоштоотулар. «Роса» бытылыкатыгар куттуллутубут мурсун мониньуттан килиргэтийлэр.

Хайа, нохолоор, ол ўесээ турар ўт тааныг харбаанын хаалыбыт дии, — дин Минтэрэй табахтын олорон ордоотуурин тутсаа. Орбор очонуу истихтээр дуу! Ойон туран эндэгнестүүлэр, атах тумсугар чырбай-чырбай кирдэх монинь уларын «ууннаары тартылар».

— Ээ, хадымал елүүтүн-биир бугул түгээн халлалттарыбытим,

Хабырыс санатаа инилиинэ. Бугуллара хомуллан ёссе кэрэ көстүүлээммит ходунаан таптавыт хараанын одуулуу-одуулуу Минтэрэй эмис ыйыттаа:

— Бу Бадыылаа! Болуудаа кэнниттэн хайаларын суйлай.

Эмис оро ётте ыйыттыны тутаа ёйдеебэеке ере ныамаланаа тутсаа:

— Сэппэй, Сэппэй киэн, — Хабырыс байжийн сизнин хайваа таары хардара обустаа:

— Сэппэй Дээпэй тэлини... Дээпэй суюла... — орбор эпизэттэн тутаан аймаластылар.

— Көр ээр, бу маладыыны! Буутун этэ бустаана, холун этэ хойннаа хотоойулаах охсоочуу тахсын ээ. Көр, оруобунаа мийгигин бапыт эбит дии, — дин аяйын.

— Ээ, түүкүн, ыт сырдай! Балбаан, бадараан тараакаан! Сэлээп... — Минтэрэй ўехсэн субурган истигинэ, оту устайтанаан бугул элзэрэн кэлэн чөмчөс тына тутсаа:

— Үен, түүкүн, ыт сырдай! Балбаан, бадараан тараакаан! Сэлээп... — Минтэрэй ўехсэн субурган истигинэ, оту устайтанаан бугул элзэрэн кэлэн чөмчөс тына тутсаа:

— Үен, түүкүн, ыт сырдай! Балбаан, бадараан тараакаан! Сэлээп... — Минтэрэй ўехсэн субурган истигинэ, оту устайтанаан бугул элзэрэн кэлэн чөмчөс тына тутсаа:

— Үен, түүкүн, ыт сырдай! Балбаан, бадараан тараакаан! Сэлээп... — Минтэрэй ўехсэн субурган истигинэ, оту устайтанаан бугул элзэрэн кэлэн чөмчөс тына тутсаа:

— Үен, түүкүн, ыт сырдай! Балбаан, бадараан тараакаан! Сэлээп... — Минтэрэй ўехсэн субурган истигинэ, оту устайтанаан бугул элзэрэн кэлэн чөмчөс тына тутсаа:

— Үен, түүкүн, ыт сырдай! Балбаан, бадараан тараакаан! Сэлээп... — Минтэрэй ўехсэн субурган истигинэ, оту устайтанаан бугул элзэрэн кэлэн чөмчөс тына тутсаа:

— Үен, түүкүн, ыт сырдай! Балбаан, бадараан тараакаан! Сэлээп... — Минтэрэй ўехсэн субурган истигинэ, оту устайтанаан бугул элзэрэн кэлэн чөмчөс тына тутсаа:

— Үен, түүкүн, ыт сырдай! Балбаан, бадараан тараакаан! Сэлээп... — Минтэрэй ўехсэн субурган истигинэ, оту устайтанаан бугул элзэрэн кэлэн чөмчөс тына тутсаа:

— Үен, түүкүн, ыт сырдай! Балбаан, бадараан тараакаан! Сэлээп... — Минтэрэй ўехсэн субурган истигинэ, оту устайтанаан бугул элзэрэн кэлэн чөмчөс тына тутсаа:

— Үен, түүкүн, ыт сырдай! Балбаан, бадараан тараакаан! Сэлээп... — Минтэрэй ўехсэн субурган истигинэ, оту устайтанаан бугул элзэрэн кэлэн чөмчөс тына тутсаа:

— Үен, түүкүн, ыт сырдай! Балбаан, бадараан тараакаан! Сэлээп... — Минтэрэй ўехсэн субурган истигинэ, оту устайтанаан бугул элзэрэн кэлэн чөмчөс тына тутсаа:

— Үен, түүкүн, ыт сырдай! Балбаан, бадараан тараакаан! Сэлээп... — Минтэрэй ўехсэн субурган истигинэ, оту устайтанаан бугул элзэрэн кэлэн чөмчөс тына тутсаа:

— Үен, түүкүн, ыт сырдай! Балбаан, бадараан тараакаан! Сэлээп... — Минтэрэй ўехсэн субурган истигинэ, оту устайтанаан бугул элзэрэн кэлэн чөмчөс тына тутсаа:

— Үен, түүкүн, ыт сырдай! Балбаан, бадараан тараакаан! Сэлээп... — Минтэрэй ўехсэн субурган истигинэ, оту устайтанаан бугул элзэрэн кэлэн чөмчөс тына тутсаа:

— Үен, түүкүн, ыт сырдай! Балбаан, бадараан тараакаан! Сэлээп... — Минтэрэй ўехсэн субурган истигинэ, оту устайтанаан бугул элзэрэн кэлэн чөмчөс тына тутсаа:

— Үен, түүкүн, ыт сырдай! Балбаан, бадараан тараакаан! Сэлээп... — Минтэрэй ўехсэн субурган истигинэ, оту устайтанаан бугул элзэрэн кэлэн чөмчөс тына тутсаа:

— Үен, түүкүн, ыт сырдай! Балбаан, бадараан тараакаан! Сэлээп... — Минтэрэй ўехсэн субурган истигинэ, оту устайтанаан бугул элзэрэн кэлэн чөмчөс тына тутсаа:

— Үен, түүкүн, ыт сырдай! Балбаан, бадараан тараакаан! Сэлээп... — Минтэрэй ўехсэн субурган истигинэ, оту устайтанаан бугул элзэрэн кэлэн чөмчөс тына тутсаа:

— Үен, түүкүн, ыт сырдай! Балбаан, бадараан тараакаан! Сэлээп... — Минтэрэй ўехсэн субурган истигинэ, оту устайтанаан бугул элзэрэн кэлэн чөмчөс тына тутсаа:

— Үен, түүкүн, ыт сырдай! Балбаан, бадараан тараакаан! Сэлээп... — Минтэрэй ўехсэн субурган истигинэ, оту устайтанаан бугул элзэрэн кэлэн чөмчөс тына тутсаа:

— Үен, түүкүн, ыт сырдай! Балбаан, бадараан тараакаан! Сэлээп... — Минтэрэй ўехсэн субурган истигинэ, оту устайтанаан бугул элзэрэн кэлэн чөмчөс тына тутсаа:

— Үен, түүкүн, ыт сырдай! Балбаан, бадараан тараакаан! Сэлээп... — Минтэрэй ўехсэн субурган истигинэ, оту устайтанаан бугул элзэрэн кэлэн чөмчөс тына тутсаа:

— Үен, түүкүн, ыт сырдай! Балбаан, бадараан тараакаан! Сэлээп... — Минтэрэй ўехсэн субурган истигинэ, оту устайтанаан бугул элзэрэн кэлэн чөмчөс тына тутсаа:

— Үен, түүкүн, ыт сырдай! Балбаан, бадараан тараакаан! Сэлээп... — Минтэрэй ўехсэн субурган истигинэ, оту устайтанаан бугул элзэрэн кэлэн чөмчөс тына тутсаа:

— Үен, түүкүн, ыт сырдай! Балбаан, бадараан тараакаан! Сэлээп... — Минтэрэй ўехсэн субурган истигинэ, оту устайтанаан бугул элзэрэн кэлэн чөмчөс тына тутсаа:

— Үен, түүкүн, ыт сырдай! Балбаан, бадараан тараакаан! Сэлээп... — Минтэрэй ўехсэн субурган истигинэ, оту устайтанаан бугул элзэрэн кэлэн чөмчөс тына тутсаа:

— Үен, түүкүн, ыт сырдай! Балбаан, бадараан тараакаан! Сэлээп... — Минтэрэй ўехсэн субурган истигинэ, оту устайтанаан бугул элзэрэн кэлэн чөмчөс тына тутсаа:

— Үен, түүкүн, ыт сырдай! Балбаан, бадараан тараакаан! Сэлээп... — Минтэрэй ўехсэн субурган истигинэ, оту устайтанаан бугул элзэрэн кэлэн чөмчөс тына тутсаа:

— Үен, түүкүн, ыт сырдай! Балбаан, бадараан тараакаан! Сэлээп... — Минтэрэй ўехсэн субурган истигинэ, оту устайтанаан бугул элзэрэн кэлэн чөмчөс тына тутсаа:

— Үен, түүкүн, ыт сырдай! Балбаан, бадараан тараакаан! Сэлээп... — Минтэрэй ўехсэн субурган истигинэ, оту устайтанаан бугул элзэрэн кэлэн чөмчөс тына тутсаа:

— Үен, түүкүн, ыт сырдай! Балбаан, бадараан тараакаан! Сэлээп... — Минтэрэй ўехсэн субурган истигинэ, оту устайтанаан бугул элзэрэн кэлэн чөмчөс тына тутсаа:

— Үен, түүкүн, ыт сырдай! Балбаан, бадараан тараакаан! Сэлээп... — Минтэрэй ўехсэн субурган истигинэ, оту устайтанаан бугул элзэрэн кэлэн чөмчөс тына тутсаа:

— Үен, түүкүн, ыт сырдай! Балбаан, бадараан тараакаан! Сэлээп... — Минтэрэй ўехсэн субурган истигинэ, оту устайтанаан бугул элзэрэн кэлэн чөмчөс тына тутсаа:

— Үен, түүкүн, ыт сырдай! Балбаан, бадараан тараакаан! Сэлээп... — Минтэрэй ўехсэн субурган истигинэ, оту устайтанаан бугул элзэрэн кэлэн чөмчөс тына тутсаа:

— Үен, түүкүн, ыт сырдай! Балбаан, бадараан тараакаан! Сэлээп... — Минтэрэй ўехсэн субурган истигинэ, оту устайтанаан бугул элзэрэн кэлэн чөмчөс тына тутсаа:

— Үен, түүкүн, ыт сырдай! Балбаан, бадараан тараакаан! Сэлээп... — Минтэрэй ўехсэн субурган истигинэ, оту устайтанаан бугул элзэрэн кэлэн чөмчөс тына тутсаа:

— Үен, түүкүн, ыт сырдай! Балбаан, бадараан

